

Concept-verslag

Datum: 15 februari 2023
Aanwezig: 5.1.2e, 5.1.2e, 5.1.2e, Jon Hermans (waarnemend burgemeester), 5.1.2e, (5.1.2e), 5.1.2e (Noaberkracht), 5.1.2e

De 5.1.2e schetst nog even de aanleiding voor dit gesprek, namelijk de recente berichtgeving over het AZC Albergen. De gemeente vindt het belangrijk om daarover met elkaar in een informele setting met elkaar te praten. Wat doet de berichtgeving met jullie, met omwonenden en met Albergen in het algemeen. Ook is het belangrijk om te bespreken wat de berichtgeving met de gemeente doet.

Burgemeester Hermans spreekt haar dank uit dat we op deze korte termijn met elkaar om tafel kunnen. Ze benadrukt dat, ondanks dat ze destijds nog geen burgemeester van Tubbergen was, zich zeer betrokken en verantwoordelijk te voelen bij de totstandkoming van het AZC. En daarmee ook bij de berichtgeving daarover en de impact of emoties die dat heeft op de aanwezigen. En dat geldt ook voor de impact die het heeft op de bestuurders.

Aanleiding voor het artikel van RTV Oost waren de WOO-documenten van het COA. De pers heeft daar een eigen interpretatie aan gegeven. De betrokken bestuurders herkennen zich niet in wat het COA aangeeft en waar de pers over heeft geschreven. Het gaat om uitspraken in interne communicatie van het COA, waardoor de discussie is ontstaan: Was er sprake van dwang of niet? Er ontstaat dus een welles-nietes. Dat is altijd vervelend en lastig.

Belangrijk is hoe we het voor elkaar krijgen om in vertrouwen met elkaar verder te gaan.

Vanuit de gemeente wordt op hoofdlijnen aangegeven wat er tot aan augustus 2022 is gebeurd. In het voorjaar van 2022 zijn er gesprekken geweest vanuit ministerie en COA. Door het COA was een groep externen gevraagd om een 'rondje langs vele gemeenten te maken'. De vraag aan gemeente was: wat kunnen jullie leveren als het gaat om asielopvang? Er was een maatschappelijke druk om vluchtelingenopvang te realiseren. Dus dat die vraag werd gesteld, was niet vreemd. Er is daarbij niet gesproken over dwang. Wel is er verwezen naar een wet die in ontwikkeling was (wet 'dwang'). En dat is ook logisch, omdat die wet er aan zat te komen (ooit). Deze wet heet nu spreidingswet, maar is tot op heden nog niet in werking getreden.

Kijkend naar de WOO-documenten en de vertaling van de pers, dan begrijpt de gemeente dat Albergen zich afvraagt hoe het kan dat de gemeente zich overvallen voelt. Deze WOO-documenten vormen daarmee echter nog geen bewijs dat het klopt. Uit die WOO-documenten blijkt bijvoorbeeld ook dat er nog een brief van het COA zou komen, maar daarvan is geen sprake geweest. Gemeente heeft COA gevraagd om aan te geven hoe de gemeente dan heeft kunnen lezen dat er sprake was van een dwangmaatregel. Bovendien blijkt uit interne correspondentie van het COA dat niet alleen Tubbergen aan het aftasten was hoe we in algemene zin aan de vraag om asielopvang te organiseren te kunnen voldoen, maar ook het COA. Het was nog juridisch spannend of het zou kunnen/lukken. Welke consequenties zou dat, ook maatschappelijk, hebben. Dergelijke aspecten waren ook voor het COA nog onduidelijk, zo blijkt uit hun interne correspondentie.

De burgemeester geeft aan dat ze de overtuiging heeft dat de verrassing om die redenen oprecht was.

De burgemeester vraagt aan 5.1.2e, 5.1.2e en 5.1.2e hoe zij dit zien of hebben ervaren.
De 5.1.2e schetst daarbij een aantal ontwikkelingen die zich in die periode hebben afgespeeld:
Een van de omwonenden via contacten in de gemeenteraad geruchten gehoord over asielopvang in relatie tot 't Elshuys. Voor zijn vakantie heeft hij nog gevraagd of er ontwikkelingen zijn. Dat was niet het geval, zo is hem door de gemeente verteld.

Dan wordt het 16 augustus ontstaat er grote commotie over het bericht dat het COA 't Elshuys heeft aangekocht t.b.v. asielopvang en dat het Rijk dwang gaat toepassen om dit te regelen.

Inmiddels wordt de buurt duidelijk dat de eigenaresse van het hotel met niemand besproken heeft dat ze het hotel wil verkopen aan het COA. Er was voor geheimhouding getekend door de eigenaresse. Toen bleek dat er zoveel consternatie zou ontstaan, wilde ze er het liefst uiteindelijk alsnog vanaf. De eigenaresse heeft aangegeven dat het niet klopt dat de gemeente nergens van wist en verrast was. Er zijn meerdere contacten geweest tussen gemeente en eigenaresse, gemeente en makelaar, gemeente en COA, eigenaresse en COA.

Er wordt bestreden dat er was gewezen op een dwangmaatregel voor de gemeente Tubbergen. Door de burgemeester wordt aangegeven dat niet wordt bestreden dat er contacten zijn geweest tussen COA en gemeente, gemeente en makelaar, gemeente en eigenaresse. Dit contact ging ook vaak over de opvang van statushouders, zo geeft 5.1.2e weer. Er was ook nog een zorgpartij geïnteresseerd in aankoop van het pand.

De vraag die bij omwonenden en in Albergen leeft is: Heb je er op dat moment als gemeente alles aan gedaan om te voorkomen dat je als gemeente de regie kwijt bent? Waarom heeft de gemeente geen regie gepakt? Daarbij komt dat er sinds december 2021 enkele statushouders in 't Elshuys werden gehuisvest. Pas in april, toen er meer statushouders werden gehuisvest, werd er actief gecommuniceerd. Waarom toen pas? Het is dus een optelsom van gebeurtenissen waardoor Albergen het vertrouwen kwijt is geraakt.

Er wordt ook aangegeven dat mensen heel verschillend denken over de gang van zaken en de situatie. Bij een deel bestaat ook de overtuiging dat er door de gemeente is gelogen, waardoor het college zou moeten opstappen, er een nieuw besluit over de komst van het AZC zou moeten komen en waarbij de hoop wordt uitgesproken dat de komst van het AZC wellicht zelfs niet meer doorgaat.

In (telefoon) gesprekken met COA gaf gemeente aan dat de aantallen te groot zijn, maar dat we bereid zijn om meer statushouders op te vangen. Daarbij komt dat de eigenaresse aangaf dat 't Elshuys bij huisvesting van meer statushouders (en een navenant contract) niet meer te verkopen was. Daarover was ze in gesprek met de gemeente.

Vervolgens bood een zorginstelling interesse in 't Elshuys. De zorginstelling had interesse in een deel van pand. Daardoor dacht de gemeente dat de resterende/onbenutte ruimte van het pand ook deels ingezet kon worden om statushouders op te vangen. Echter, toen bleek dat COA toch koper te zijn en niet de zorginstelling.

Feit is in elk geval ook dat een dwangmaatregel zoals in Albergen is toegepast, nog nooit eerder toegepast. Het instrument is experimenteel ingezet, niet zeker wetend of het juridisch haalbaar is.

Het beeld dat heerst bij omwonenden / Albergen is dat gemeente of naïef was / heeft zitten slapen, ofwel de druk heeft gevoeld / strategisch heeft gehandeld. In die zin dat er bewust geen regie is gepakt, omdat er noodzaak was voor opvang, en de gemeente zich op deze manier achter het ministerie of COA kon verschuilen.

De burgemeester geeft aan dat de gemeente zeker niet heeft zitten slapen. Er werden immers gesprekken gevoerd. Ook is strategisch handelen niet aan de orde. Er zijn daarover absoluut geen signalen van de bestuurders / ambtenaren bekend.

Op de vraag waarom de gemeente het pand niet zelf heeft aangekocht, antwoordt 5.1.2e dat dergelijke opties wel degelijk zijn betrokken bij de overwegingen. Echter, de gemeente wil niet elk leegstaand pand opkopen in de gemeente. Bovendien had de eigenaresse op enig moment al een principedeal met het COA. Inmiddels blijkt dat er in het hele land hotels worden opgekocht door het COA; ook daar overvalt het gemeenten.

Er wordt nogmaals benadrukt dat het gevoel overvallen te zijn vooral zit in het feit dat het Rijk dwang toepast.

Gezamenlijk wordt aangegeven dat het belangrijk is om vertrouwen terug te winnen. Voor omwonenden / Albergen zijn 'aantallen' en 'tijdsduur' erg belangrijk. Het frustreert hen dat het COA geen enkele toezegging wil doen over wat ze met het pand gaan doen over 10 jaar. Het COA wil de optie open houden om na 10 jaar een eventuele verlenging aan te vragen bij college. Mede door situaties zoals in Enschede, waarbij afspraken over de samenstelling van de groep bewoners zijn geschonden, heeft de buurt weinig vertrouwen in het COA als het gaat om afspraken.

De burgemeester geeft aan om in gesprekken met het COA te benadrukken dat het belangrijk is samen te werken en bereidwilligheid te tonen: "Ons succes is ook jullie succes, COA".

Er zijn verschillende ervaringen gedeeld. Dat is verhelderend en goed. We moeten samen verder. We kunnen het verleden niet reorganiseren. We kunnen wel samen met elkaar de toekomst organiseren.

Na de voorjaarsvakantie gaan we weer met begeleidings- en veiligheidscommissie om tafel. Verzoek is om bij COA duidelijk te maken dat er een overzichtstekening komt van de buitenruimte. Een totaalplan.

Enkele onderwerpen zijn uit de concept-bestuursovereenkomst gestreept, omdat het niet gaat over onderwerpen tussen gemeente en COA. Dit gaat om toezeggingen door de gemeente of het COA of het Rijk. De vraag is hoe dit precies vorm gaat krijgen in / bij de bestuursovereenkomst. Dit is nog niet besproken met de begeleidingscommissie. Dit gaat bijvoorbeeld ook om de financiële regeling.

De burgemeester stelt vast dat het goed was om elkaar te spreken en bedankt de aanwezigen voor dit gesprek.